



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาได้แก่ หลักสูตร ผู้สอนหรือครู ผู้เรียนตลอดจน สภาพแวดล้อม ทั้งนี้ผู้สอนหรือครูนั้น กล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525 : 188 ; วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอินชัย ชายศึก (2533) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของนักเรียน คือคุณภาพการสอนของครู มีอิทธิพลสูงกว่าปัจจัยอื่นๆและผลการวิจัยของชินภัทร ภูมิรัตนและคณะ (2533) ได้ชี้ให้เห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาคือสมรรถภาพในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความดีของกิจกรรมที่ครูติดตามผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของครู

ในโลกสมัยใหม่ครูต้องพัฒนาความรู้จากการทำงาน การกำหนดให้ครูมีฐานะเป็นนักวิจัย ทำให้ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานของตนเอง ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ (Elliot, 1992) แต่จากการศึกษาโดยทั่วไปพบว่าการสอนต่างๆถูกกำหนดจากบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งอยู่นอกโรงเรียนและตั้งงานตามสายงานการบังคับบัญชา ทำให้ครูผู้สอนในระดับโรงเรียนขาดความอิสระทางวิชาการที่จะพัฒนาวิชาชีพและการปฏิบัติงานของตนเอง จากการที่ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดย่อมมีการรับรู้และเข้าใจถึงสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเองมากกว่าบุคคลอื่น แนวความคิดที่สนับสนุนให้ครูมีบทบาทในฐานะนักวิจัย (Teacher as Researcher) ทำให้ครูเข้าใจปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้น (Bissex, 1987) ดังนั้น เทคนิคประการสำคัญที่สามารถช่วยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนคือ การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. ; จิตราภา กุณชลาบุตร, 2534: 21)

วงการศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนตื่นตัวในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เห็นได้จาก กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 3-10)

ได้กำหนดนโยบายและมาตรการด้านการวิจัยการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในร่างแผนการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งนโยบายข้อ 5.3 และข้อ 8 คือปรับปรุงประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการเร่งรัดงานวิจัยและศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้เทคนิควิธีและกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการในการสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานดำเนินการวิจัยศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในความรับผิดชอบโดยเน้นให้ครูใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตร (2536) และฝ่ายวิจัยติดตามและประเมินผลของมาตรฐานวิชาชีพครู (2537) ได้กล่าวถึงทิศทางการวิจัยไว้ว่าควรเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) และการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มากขึ้น โดยในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เกณฑ์มาตรฐานที่ 1-7 ต้องการพัฒนา วิชาชีพครูในการปฏิบัติงานกรรมทางวิชาการ มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นกระบวนการที่ครูใช้ในการศึกษาเพื่อการแก้ปัญหา พัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนโดยการนำเอาประสบการณ์ที่สอนมาทำวิจัย ปัญหาที่จะนำมาทำวิจัยคือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน จากตัวนักเรียนและตัวครูเอง เป็นปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที ครูจะนำปัญหานั้นมาดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการกำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน ทดลอง เก็บข้อมูลเป็นระยะ นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคำตอบสรุปผลและนำผลที่ได้มาแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน จนกว่าจะได้รับผลที่ผู้วิจัยพึงพอใจ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพ ประโยชน์ที่ได้รับจะเกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรงเป็นอันดับแรก (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 2537:6 ; จิตราภา กุณฑลบุตร, 2534:16-18 ; กมล สดประเสริฐ 2531: 1-7) ดังนั้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นทั้งวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และวิจัยประยุกต์ที่ไม่ได้มุ่งเพื่อจะขยายความรู้เป็นหลักแต่มุ่งในแง่การใช้ประโยชน์เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนางานในหน้าที่ของผู้สอนนั่นเอง

Sheldon และ Allain (1987) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ช่วยให้ครูสามารถสร้างทฤษฎีหรือฐานความรู้ (Knowledge Base) ที่สำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงงานของครูได้อย่างดี โดยครูสามารถเลือกตัดสินใจหรือเลือกกิจกรรมได้อย่างอัตโนมัติและรู้ผลสะท้อนกลับได้ ช่วยให้ครูเรียนรู้และพัฒนาการสอนได้ถูกต้องและสร้างสรรค์ทำให้ครูเป็นนักปฏิบัติที่มีความเป็นอิสระมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหา มีกระบวนการคิดแบบใคร่ครวญไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลทำให้ครูสามารถวางแผนและทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้นักพัฒนาวิชาชีพครูทั้งหลายได้มองเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูแบบยั่งยืนอย่างเป็นระบบนั้นคือการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนหรือพัฒนางานในหน้าที่ในรูปแบบของการวิจัยปฏิบัติ

การในชั้นเรียน เป็นนโยบายในการพัฒนาครูไปสู่การเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher หรือ Master Teacher) ซึ่ง วิจิตร ศรีสะอ้าน (2539) ได้บอกถึงลักษณะของวิชาชีพที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงว่า ประกอบด้วย (1) มีหน้าที่บริการสังคมที่ไม่ซ้ำซ้อนกับใคร (2) การใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ (3) มีจรรยาวิชาชีพที่เรียกว่า Professional Ethics (4) ต้องมีสถาบันวิชาชีพที่เข้มแข็ง ดังนั้น การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนให้อาชีพครูเป็นอาชีพชั้นสูง และทำให้ครูมีอิสระในเชิงวิชาการ คิดได้เอง ตัดสินใจได้ถูกต้อง วางแผนการทำงานของตนเองได้อย่างเหมาะสม ดำเนินงานและประเมินผลงานตนเองได้ ดังที่ สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2539) บอกว่าผลจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู

จากการศึกษางานวิจัยของศรียา ทองสมัคร (2538) เขาวภา เจริญบุญ (2537) และ วันทนา ชูช่วย (2527) พบว่า สาเหตุและแรงงูใจในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู เกิดจากความ ต้องการหาวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจ และ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหา และ ช่วยเหลือนักเรียน ต้องการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มาพัฒนางานที่ปฏิบัติ ผู้บริหารและเพื่อนครู ให้การสนับสนุน เพื่อทำผลงานอาจารย์ 3 และเพราะการวิจัยทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ช่วยสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒนา อุทัยรัตน์ ศิริชัย กาญจนวาที และ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2539) ที่พบว่า ผู้ที่ได้อาจารย์ 3 ก่อนที่จะมีเงินประจำตำแหน่งส่วนมากจัดทำ ผลงานทางวิชาการเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปซึ่งผลพลอยได้คือสามารถนำผลงานนั้นมาทำเป็นเอกสารรายงานผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ เป็นการเผยแพร่ผลงานหากผลงานอยู่ในระดับมาตรฐานก็จะได้รับการพิจารณาให้เข้าสู่ตำแหน่ง ทางวิชาการที่สูงขึ้น

การวิจัยนอกจากจะมีบทบาทต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการยังมีประโยชน์ต่อการแก้ ปัญหาและนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในการขอเลื่อนตำแหน่งครู อาจารย์ในระดับต่างๆจำเป็นต้องมีผลงานวิจัยเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา(วิเวก ปางพุทธพงศ์ 2529: 7) คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดใช้มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งของครู ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2529 เป็นต้นมา โดยกำหนดให้ข้าราชการครูสามารถปรับตำแหน่งให้ได้รับ เงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นโดยไม่ต้องรอให้เงินเดือนถึงขั้นต่ำของขั้นต่อไป โดยเฉพาะการขอปรับ ตำแหน่งให้สูงขึ้นเป็นอาจารย์ 3 (รับเงินเดือนระดับ6-8 หรือระดับ 9) การเลื่อนตำแหน่งจึงเป็นที่ พึงปรารถนาของครูและเป็นแรงงูใจในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี การประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่งนี้จะประเมินจาก 3 เรื่องคือ (1) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (2) การประเมินความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญ และ(3)การประเมินผลงานทางวิชาการเมื่อได้ คะแนนเฉลี่ยของความชำนาญการกับผลงานทางวิชาการรวมกันแล้วผ่านเกณฑ์จำนวน 75 คะแนน ขึ้นไปก็จะได้เลื่อนตำแหน่งเป็น อาจารย์ 3 ซึ่งการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่เป็นรายงานการวิจัย

ของครูเป็นผลงานทางวิชาการที่กำลังได้รับความสนใจในการขอเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรทางการศึกษามากที่สุด (กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 10)

การวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับครู ดังนั้นเมื่อครูวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานของครูจึงยังคงมีปัญหาค่อนข้างมาก ข้อสังเกตหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับการทำผลงานทางวิชาการของครู ซึ่งรวบรวมจากการที่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในอ.ก.ค.วิสามัญเฉพาะกิจเกี่ยวกับการตรวจและการประเมินผลงานทางวิชาการในสาขาต่างๆ ได้ตรวจและประเมินพร้อมทั้งให้ข้อสังเกตและข้อบกพร่องเกี่ยวกับการทำผลงานทางวิชาการของครูสรุปได้ดังนี้ (สำนักงาน ก.ค., 2534)

1. เกี่ยวกับหัวข้อการวิจัยและการกำหนดปัญหา พบว่า งานวิจัยไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่และการขอกำหนดตำแหน่งตามที่ ก.ค. กำหนดจุดประสงค์การวิจัยกว้างมาก และเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาและงานในหน้าที่น้อย ไม่อาจนำไปใช้ปฏิบัติได้และขาดภูมิหลังของปัญหา ผู้วิจัยไม่สามารถเสนอปัญหาให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของปัญหา
2. เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย พบว่า การออกแบบการวิจัยไม่เหมาะสมทำให้ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายการวิจัยที่ตั้งไว้ขาดองค์ประกอบที่สำคัญของการวิจัย ไม่มีความใหม่หรือขาดความคิดสร้างสรรค์
3. เกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ไม่มีเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือถ้ามีก็ไม่สัมพันธ์กับงานวิจัยเรื่องนั้นๆ ไม่มีข้อสรุป ไม่มีวิจารณ์ ไม่ขยายต่อ หรือไม่มีความคิดเห็นของผู้วิจัย
4. เกี่ยวกับการตั้งสมมติฐาน พบว่า การตั้งสมมติฐานไม่ถูกต้องหรือขาดเหตุผลประกอบ
5. เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล พบว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสม เลือกกลุ่มตัวอย่างลำเอียง ใช้เครื่องมือไม่เหมาะสม ไม่รายงานคุณภาพของเครื่องมือ
6. เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ใช้สถิติไม่ถูกต้องทำให้การแปลผลไม่น่าเชื่อถือ
7. เกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัยและรายงานการวิจัย พบว่า เสนอผลการวิจัยไม่ชัดเจน การอภิปรายผลยังไม่สนับสนุนประเด็นสำคัญ ข้อเสนอแนะมีลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง และไม่แสดงผลสืบเนื่องจากการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัยขาดความเชื่อมโยงไม่มีการอ้างอิงข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิจัย หรืออ้างอิงผิดพลาด

จะเห็นได้ว่าปัญหาในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูนั้นมีหลายประการเนื่องจากครูมีการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมากขึ้นแต่จากการสำรวจงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ส่งมาเป็นผลงานทางวิชาการพบว่างานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้นไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ก.ค.กำหนดจึงมีผลงานวิจัยที่ไม่ผ่านการอนุมัติจากก.ค.เป็นจำนวนมาก จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์จากผู้รู้พบว่าในปัจจุบันไม่มีองค์ประกอบของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยเฉพาะ องค์ประกอบที่มี

อยู่ในปัจจุบันเป็นองค์ประกอบของเกณฑ์ที่ใช้ประเมินงานวิจัยทางการศึกษาโดยทั่วไป ส่วนองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ที่ใช้ประเมินผลงานทางวิชาการสำหรับข้าราชการครูสายผู้สอนได้กำหนดองค์ประกอบที่จะประเมินไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลงานทางวิชาการของก.ค.

| รายการประเมิน | คะแนนเต็ม | ระดับ 6-8 | ระดับ 9 |
|--|-----------|-----------------|-------------|
| | | 0.2 ระดับ 7 0.3 | 0.3 ระดับ 9 |
| 1. คุณภาพของผลงานทางวิชาการ | 15 | 19.5 (65%) | 21 (70%) |
| 1.1 ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ | | | |
| 1.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ | | | |
| 2. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ | 15 | | |
| 2.1 ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ | | | |
| 2.2 ประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ | | | |
| รวม | 30 | 19.5 | 21 |

จากตารางข้างบนพบว่าก.ค.ได้กำหนดองค์ประกอบในการประเมินผลงานทางวิชาการของก.ค.และน้ำหนักของคะแนนไว้อย่างกว้างๆไม่ได้มุ่งเน้นถึงองค์ประกอบที่สำคัญของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างชัดเจนทำให้เกณฑ์ของก.ค.ขาดความครอบคลุม ขาดความชัดเจน และไม่สามารถระบุจุดเด่นจุดบกพร่องของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้อย่างเฉพาะเจาะจง ส่วนการกำหนดน้ำหนักคะแนนก็กำหนดไว้กว้างๆว่าจะต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 65 ของคะแนนเต็ม 30 คะแนน สำหรับผู้ขอตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 กับอาจารย์ 3 ระดับ 6-8 ส่วน อาจารย์ 3 ระดับ 9 จะต้องผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม นอกจากนี้ ทงพูล บุญอึ้ง(2535)ยังพบปัญหาประการสำคัญเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูผู้สอนคือผลงานทางวิชาการนั้นไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ก.ค.กำหนดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒนา อุทัยรัตน์ ศิริชัย กาญจนวาสิ และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2539) ที่เสนอแนะไว้ในงานวิจัยเรื่องผลกระทบจากการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการครูสายงานการสอนในสังกัด สปข. พบว่า ควรมีการทบทวนองค์ประกอบการประเมินการขอตำแหน่งอาจารย์ 3 เกี่ยวกับการประเมินความชำนาญการและการประเมินผลงานทางวิชาการให้มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ควรกำหนดองค์ประกอบการให้คะแนนที่ชัดเจนรวมทั้งมีมาตรการตรวจสอบผลงานทางวิชาการที่ชัดเจนด้วย

นอกจากเรื่ององค์ประกอบในการประเมินที่ไม่ชัดเจนแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องความหลากหลายของขั้นตอนในการเดินทางของเอกสารและความหลากหลายของผู้ประเมินและวิธีการประเมิน ที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันของผู้ประเมิน ความหลากหลายเหล่านี้ ส่งผลให้การดำเนินการล่าช้า เนื่องจากกรมต้นสังกัดบางกรมได้ขอยกขั้นตอนของการกลั่นกรองย่อยลงไป โดยให้หน่วยงานย่อยตั้งแต่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด ตั้งกรรมการกลั่นกรองได้ การตีความคำว่ากลั่นกรองก็เป็นอัตนัย นั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของผลงานทางวิชาการที่ขาดเอกภาพ (รุ่ง เจนจิต, 2535) และจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จะประเมินจากผลสำเร็จ (Product) ของรายงานการวิจัยเท่านั้น ไม่ได้ดูกระบวนการทำงาน (Process) หรือหลักฐานการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งขัดแย้งกับการปฏิรูปการประเมินที่ Taylor (1994) ได้บอกไว้ว่าการปฏิรูปการประเมินแนวใหม่ เน้นการประเมินการปฏิบัติโดยมีความเชื่อว่า ถ้าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ มีกระบวนการคิด หรือมีกระบวนการทำงานถูกต้องเหมาะสมแล้วจะพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในกิจกรรมนั้นอย่างแท้จริง โดยมาตรฐานการปฏิบัติงานไม่ได้มีพื้นฐานมาจากค่าเฉลี่ยจากการปฏิบัติงาน แต่มาตรฐานตั้งมาจากความคาดหวังว่า “การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ” โดยเน้นการสะสมงานอย่างเหมาะสมเป็นวงจรสะท้อนที่คณะกรรมการปฏิบัติงาน การสะสมงาน ดังนั้นมาตรฐานการตัดสินจึงเน้นการดูงานที่ปฏิบัติและการดูกระบวนการทำงาน

Guba & Lincoln (1981: อ้างในสุวิจนา เล็กสมบูรณ์, 2533) กล่าวว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องมีความตรงสอดคล้องกับสิ่งที่จะประเมิน มีความเที่ยงและต้องไม่ลำเอียง ดังนั้นเมื่อครูใช้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถนำรายงานการวิจัยส่งเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อปรับปรุงเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีองค์ประกอบในการประเมินผลงานทางวิชาการที่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างชัดเจน

จากสภาพปัญหาและจุดอ่อนขององค์ประกอบในการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามีปัญหาหลักที่สำคัญ 4 ส่วนคือ(1)องค์ประกอบในการประเมินไม่ชัดเจน(2)กระบวนการหรือขั้นตอนการประเมินหลากหลายและไม่มีความชัดเจน(3)เน้นการประเมินเฉพาะเอกสารที่ครูส่งมาเท่านั้นไม่มีการประเมินกระบวนการทำงานด้วย (4) ผู้ประเมินและวิธีการประเมินไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นอย่างไรเพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบในการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้มีความถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะสามารถพัฒนา

อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน จำเป็นต้องมีองค์ประกอบของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ให้ชัดเจนและครอบคลุมเพื่อพัฒนางานวิจัยของครูซึ่งจะช่วยให้ ครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนางานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้เป็นงานวิจัยที่มีคุณค่า และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. เพื่อศึกษาคุณภาพขององค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามการรับรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่มคือ (1) ผู้ทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการของก.ค. (2) นักวิชาการ (3)ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร (4) ครูที่ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. องค์ประกอบของการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะเป็นองค์ประกอบในการประเมินที่ใช้กับงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ส่งเป็นผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูสายงานการสอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) กับข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาที่ส่งผลงานทางวิชาการขออนุมัติตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 6-8 และ อาจารย์ 3 ระดับ 9

3. องค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จะสร้างขึ้นจะครอบคลุมการประเมินในด้านกระบวนการ (process) และเอกสารรายงานการวิจัย (Product)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ความจริงเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อให้ได้ความจริงที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนของครูในบริบทของชั้นเรียน

2. องค์ประกอบ หมายถึง ส่วนประกอบหรือมิติที่สำคัญ ของการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู เป็นองค์ประกอบในการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นแล้วนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและความสำคัญกับผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลงานทางวิชาการ หมายถึง เอกสารทางวิชาการหรือสื่อการสอนในลักษณะต่างๆที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้น จากการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงหรือประดิษฐ์ขึ้นเป็นความรู้ เทคนิค และนวัตกรรม แสดงถึงความเชี่ยวชาญของผู้จัดกระทำในงานวิจัยนี้ หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่เป็นงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเท่านั้น

4. เกณฑ์การประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ดีว่าเป็นความสำเร็จของการตัดสินคุณภาพของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสภาพและปัญหาของการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. ได้แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามการรับรู้ของผู้เชี่ยวชาญ
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น เพื่อใช้ประเมินว่างานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการประเมินหรือไม่ จะต้องปรับปรุงเพื่อส่งเสริมด้านใดบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย